

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ
INTERNET:

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/26/26/97

UDZIAŁ KOBIET W ŻYCIU PUBLICZNYM PRAWNE GWARANCJE RÓWNOŚCI PŁCI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY '97

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ◆ Znaczna część Polaków (od 31 do 44%) chciałaby zwiększenia udziału kobiet w kierowniczych gremiach różnych organów i instytucji. Najwięcej osób podziela opinię, że zbyt mało jest kobiet w rządzie oraz na kierowniczych stanowiskach w handlu i służbie zdrowia.
- ◆ Jako najmniej kobiece zajęcie postrzegane jest uprawianie polityki i kierowanie sprawami państwa. Wyraźnie bowiem dominuje opinia, że kobiety powinny stanowić nie więcej niż 25% członków rządu, parlamentu oraz kierownictw partii politycznych. Najliczniej, zdaniem ankietowanych, kobiety powinny być reprezentowane w organach administracji państwowej, samorządach lokalnych oraz zarządach banków państwowych.
- ◆ Ponad dwie piąte respondentów (44%) widzi potrzebę przedsięwzięcia działań mających na celu zwiększenie udziału kobiet w życiu publicznym. Jednak tylko co czwarty ankietowany popiera ideę uchwalenia odrębnej ustawy, gwarantującej kobietom i mężczyznom równe prawa w życiu rodzinnym i zawodowym. Większość badanych uznaje za wystarczający konstytucyjny zapis o równości płci.
- ◆ Propozycję zagwarantowania kobietom określonego udziału w kierowniczych organach instytucji publicznych, a więc wprowadzenia parytetu w obsadzie urzędów i funkcji publicznych akceptuje 21% respondentów. Większość ankietowanych (63%) sprzeciwia się prawnym regulacjom w tym zakresie. Mimo to przeważa przekonanie, że obowiązywanie tej zasady nie wpłynęłoby na sposób funkcjonowania tych instytucji oraz że byłby to sprawiedliwy sposób zmniejszenia dyskryminacji kobiet w życiu publicznym.

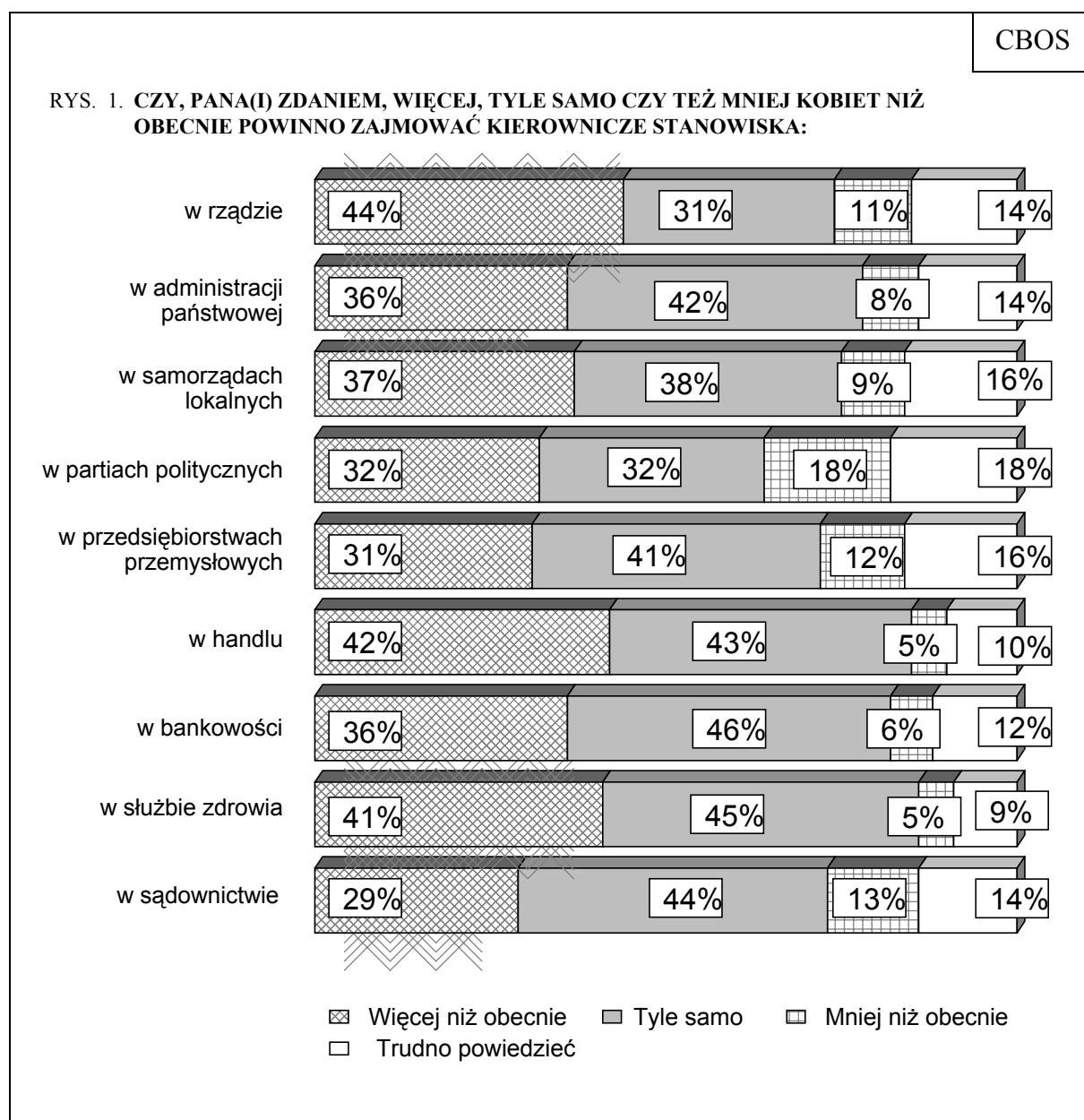
W niektórych państwach zachodnich wprowadzono rozwiązania prawne mające na celu zwiększenie udziału kobiet w życiu publicznym. W krajach skandynawskich (Szwecja, Dania, Finlandia) kobiety stanowią, zgodnie z wymaganiami prawa, ponad jedną trzecią członków parlamentu. Dyskusja na temat dostępu kobiet do mandatów i funkcji politycznych, wywołana publikacją raportu Instytutu Równouprawnienia, toczy się obecnie również we Francji. Autorki raportu domagają się wniesienia do konstytucji poprawki gwarantującej kobietom większą liczbę miejsc w parlamencie. U podstaw tego typu inicjatyw leży przekonanie, że kobiety mają mniejsze niż mężczyźni szanse na karierę polityczną i zawodową. W Polsce również podjęto kroki zmierzające do wzmocnienia roli pań w życiu publicznym - z inicjatywy Parlamentarnej Grupy Kobiet powstał projekt ustawy o równym statusie kobiet i mężczyzn. Twórcy projektu wychodzą z założenia, że obowiązujące prawo nie gwarantuje rzeczywistej równości obu płci i nie zapobiega w dostateczny sposób dyskryminacji ze względu na płeć. Nie działają bowiem mechanizmy umożliwiające wnoszenie skargi w sytuacji naruszenia zasady równości płci, a więc egzekwowanie obowiązujących norm prawnych. We wspomnianym projekcie, z jednej strony, precyzuje się obszary, na których najczęściej dochodzi do naruszeń prawa, z drugiej zaś określa się procedury dające możliwość ich zaskarżenia.

KOBIETY W ŻYCIU PUBLICZNYM

Poglądy i przekonania Polaków dotyczące udziału kobiet w życiu publicznym oraz opinie o projekcie ustawy, gwarantującej równość płci, były przedmiotem styczniowego sondażu CBOS¹. Zdaniem ankietowanych, kobiety powinny mieć przynajmniej taki sam jak

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (80), 17-21 stycznia ‘97, reprezentatywna próba losowa dorosłej ludności kraju (N=1101).

dotychczas udział w kierowniczych gremiach różnych organów i instytucji, a znaczny odsetek chciałby zwiększenia ich roli w życiu publicznym. Najlichniesze grupy badanych podzielają opinię, że płęć piękna jest zbyt słabo reprezentowana w rządzie oraz na kierowniczych stanowiskach w handlu i służbie zdrowia. Relatywnie najrzadziej Polacy odczuwają brak kobiet pełniących kierownicze funkcje w sądownictwie, przedsiębiorstwach przemysłowych oraz partiach politycznych. Jednocześnie stosunkowo największy odsetek badanych (18%) życzyłby sobie mniejszego udziału kobiet w kierownictwach partii politycznych.

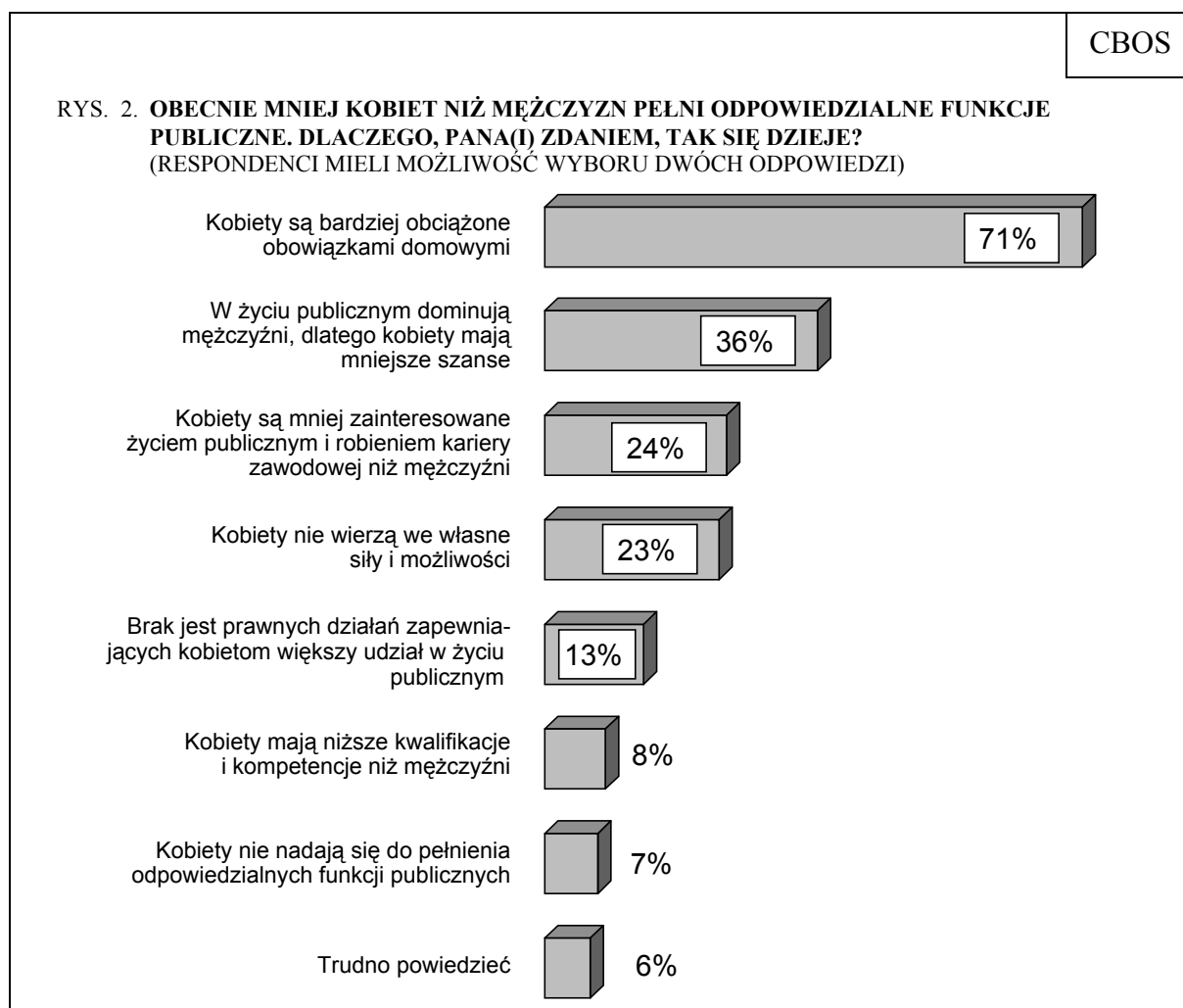
Opinie o zajmowaniu przez kobiety kierowniczych stanowisk w niektórych gremiach i instytucjach badaliśmy wcześniej dwukrotnie - w grudniu '92 i w styczniu '95. W porównaniu z poprzednimi pomiarami obecnie umocniło się przekonanie, że więcej niż dotychczas kobiet powinno pełnić kierownicze funkcje w przedsiębiorstwach państwowych, administracji państwowej, partiach politycznych i wchodzić w skład rządu.

Tabela 1 w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, więcej, tyle samo czy też mniej kobiet niż obecnie powinno zajmować kierownicze stanowiska:	Więcej niż obecnie			Tyle samo			Mniej niż obecnie			Trudno powiedzieć		
	'92	'95	'97	'92	'95	'97	'92	'95	'97	'92	'95	'97
- w rządzie	41	40	44	31	34	31	14	11	11	15	15	14
- w administracji państwowej	30	28	36	40	46	42	16	12	8	14	15	14
- w partiach politycznych	27	26	32	32	35	32	20	21	18	21	18	18
- w przedsiębiorstwach przemysłowych	23	22	31	38	44	41	21	16	12	18	17	16
- w sądownictwie	28	25	29	38	45	44	16	14	13	18	16	14

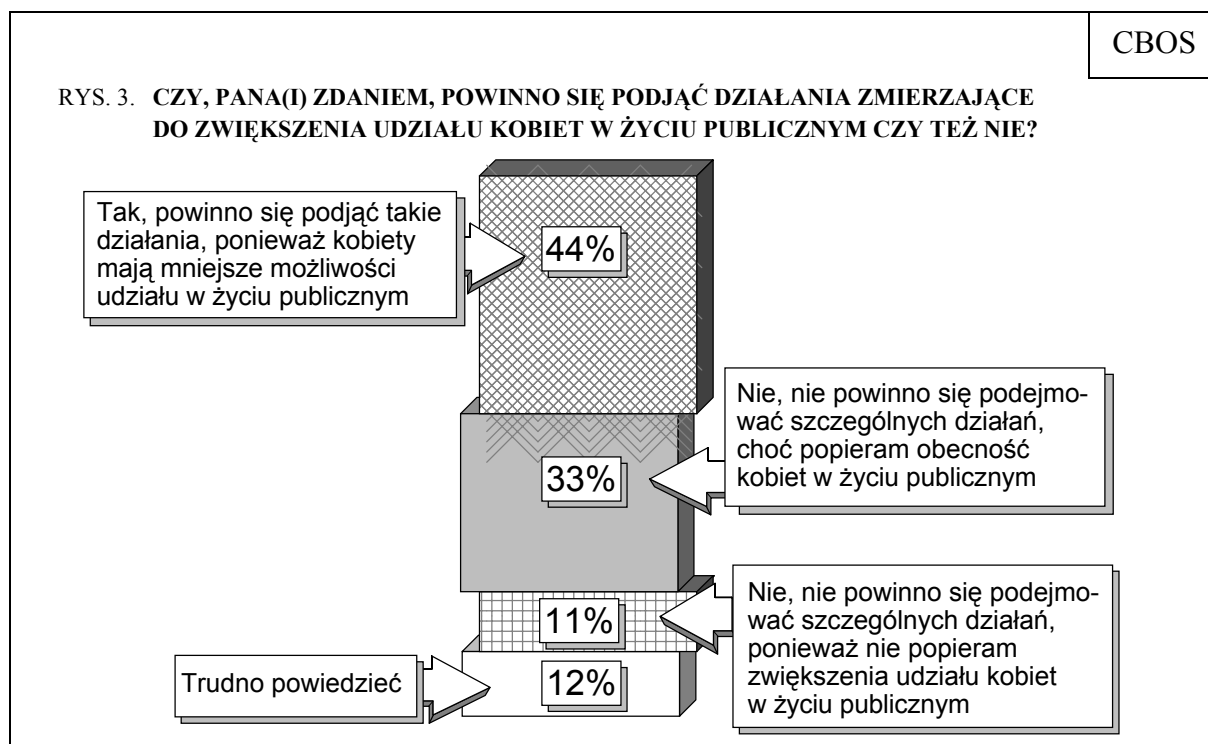
Jakkolwiek płeć ma znaczący wpływ na postawy respondentów wobec pełnienia funkcji kierowniczych przez kobiety, jednak jest to tylko jeden, zwykle nie najważniejszy czynnik modyfikujący opinie w tej kwestii. Równie ważną, a nawet ważniejszą rolę odgrywają: miejsce zamieszkania, wykształcenie, grupa społeczno-zawodowa, a więc cechy wyznaczające przynależność do pewnej formacji cywilizacyjno-kulturowej, a w mniejszym stopniu także poglądy polityczne badanych. Za zwiększeniem liczby kobiet na stanowiskach kierowniczych we wszystkich wymienionych sferach życia relatywnie najczęściej opowiadają się mieszkańcy dużych, ponadpółmilionowych miast, a także uczniowie i studenci. Charakterystyczne, że osoby z wykształceniem wyższym, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, a także pracownicy umysłowi niższego szczebla chcieliby zwiększenia wpływu kobiet na życie publiczne, na decyzje dotyczące zarówno spraw państwa, jak i społeczności lokalnych. Częściej niż inni przychylają się oni do opinii, że więcej kobiet powinno zasiadać w rządzie, samorządach lokalnych, kierownictwach partii politycznych. Natomiast badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz osoby o niższym statusie społecznym najczęściej dostrzegają potrzebę zwiększenia liczby kobiet pełniących kierownicze funkcje w takich sferach, jak: bankowość, handel, służba zdrowia,

Fakt mniejszego udziału kobiet w życiu publicznym prawie trzy czwarte (71%) respondentów przypisuje ich większemu zaangażowaniu w wypełnianie obowiązków rodzinnych. Ponad jedna trzecia badanych wskazuje na dominację mężczyzn w życiu publicznym, co sprzyja dyskryminacji kobiet. Prawie jedna czwarta ankietowanych skłonna jest tłumaczyć ten fakt mniejszym zainteresowaniem kobiet sprawami publicznymi i zawodowymi i taka sama grupa przypisuje go niskiej samoocenie kobiet - niewierze we własne siły i możliwości. Rzadko pojawiają się natomiast uzasadnienia wskazujące na mniejsze predyspozycje lub kwalifikacje kobiet do pełnienia funkcji kierowniczych. Wydaje się zatem, że w ocenie Polaków, jakkolwiek kobiety są równie dobrze jak mężczyźni przygotowane do zajmowania odpowiedzialnych stanowisk kierowniczych, jednak z powodu istniejących wzorów i norm kulturowych, mających zakorzenienie w biologicznych funkcjach obu płci, a po części także z powodu mniejszych aspiracji zawodowych, rzadziej piastują one tego rodzaju władzę.

Co ciekawe, kobiety i mężczyźni podobnie definiują przyczyny istniejącego stanu rzeczy, ich opinie w omawianej kwestii nie wykazują istotnych różnicowań.

Znaczna część ankietowanych (44%) widzi potrzebę przedsięwzięcia działań mających na celu zwiększenie udziału kobiet w życiu publicznym. Taki sam odsetek badanych jest przeciwny podejmowaniu szczególnych środków służących promocji kobiet. Przy czym jedynie co dziewiąty respondent (11%) uzasadnia swoją niechęć do tego rodzaju rozwiązań dezaprobatą zwiększenia obecności kobiet w życiu publicznym.

Za podjęciem działań zmierzających do wzrostu zaangażowania kobiet w sprawy publiczne opowiada się ponad połowa kobiet, pracowników umysłowych niższego szczebla, pracowników fizyczno-umysłowych, gospodyń domowych. Natomiast osoby z wykształceniem wyższym, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, robotnicy wykwalifikowani oraz prywatni przedsiębiorcy relatywnie najczęściej deklarują, że choć popierają obecność kobiet w życiu publicznym, jednak przeciwni są formom ich promocji. Robotnicy niewykwalifikowani oraz osoby najczęściej uczestniczące w praktykach religijnych swój sprzeciw wobec tego rodzaju działań stosunkowo najczęściej uzasadniają brakiem poparcia dla wzrostu zaangażowania kobiet w sprawy publiczne.

Preferencje badanych dotyczące zakresu udziału kobiet w życiu publicznym są bardzo zróżnicowane. Dla około jednej czwartej respondentów nie ma znaczenia, ile kobiet pełni odpowiedzialne funkcje publiczne i kierownicze. Ogólnie rzecz biorąc, jako najmniej kobiece zajęcie postrzegane jest uprawianie polityki, kierowanie sprawami państwa. Wyraźnie bowiem dominuje opinia, że kobiety powinny stanowić nie więcej niż 25% członków rządu, parlamentu oraz kierownictw partii politycznych. O połowę mniej respondentów (około jednej piątej) życzyłyby sobie, by w wymienionych organach zasiadało około 50% lub więcej przedstawicielek płci pięknej. Najliczniej, zdaniem ankietowanych, kobiety powinny być reprezentowane w organach administracji państwowej, samorządach lokalnych oraz zarządach banków państwowych. Zbliżone są bowiem odsetki respondentów sądzących, iż powinny one stanowić nie więcej niż jedną czwartą członków tych instytucji, i tych, którzy uważają, że ich udział powinien kształtować się na poziomie 50% lub więcej.

Warto podkreślić, że prywatni przedsiębiorcy oraz osoby z wyższym wykształceniem nie przykładają wagi do tego, ile kobiet pełni odpowiedzialne funkcje publiczne, natomiast robotnicy niewykwalifikowani relatywnie najczęściej chcieliby ograniczyć liczbę kobiet na tego rodzaju stanowiskach do 10%.

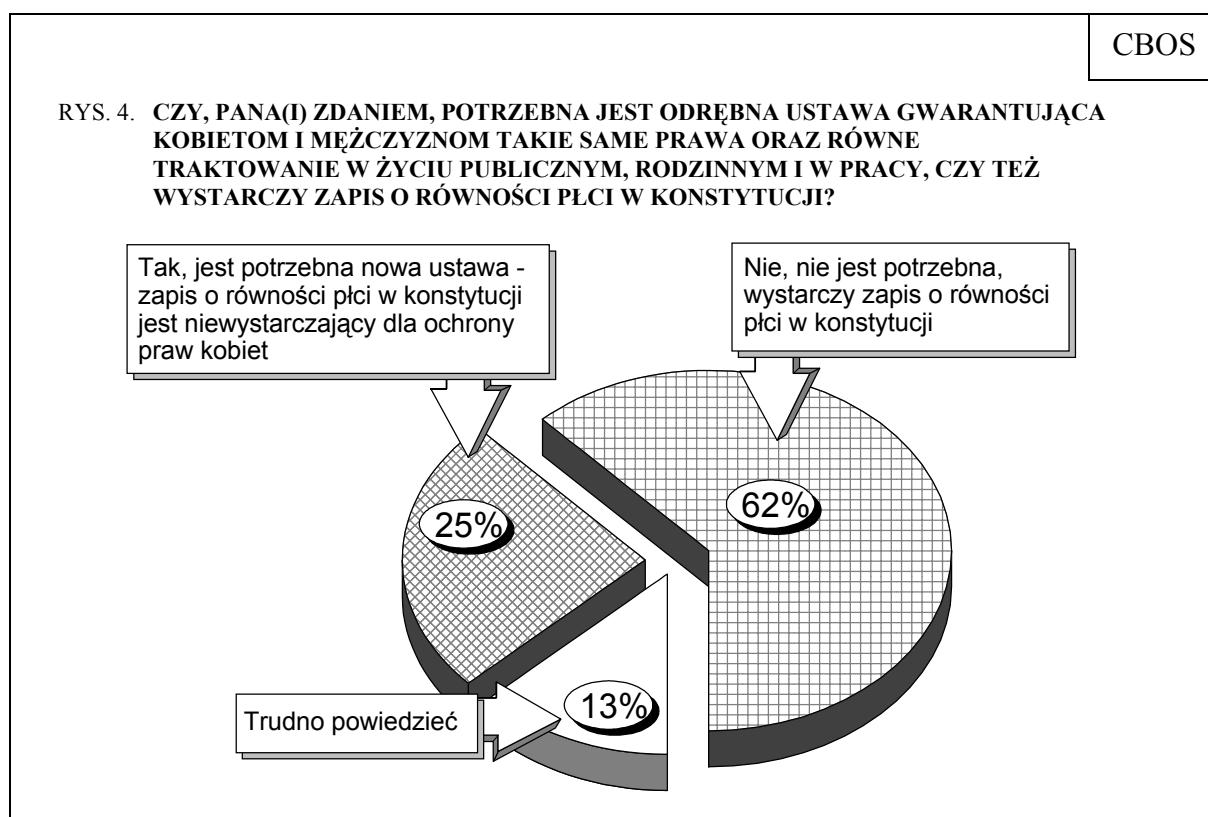
Tabela 2

w procentach

Jaki procent powinny stanowić kobiety wśród członków:	Do 10%	Do 25%	Mniej więcej połowę	Więcej niż połowę	W ogóle nie powinno być w nich kobiet	Nie ma to dla mnie znaczenia	Trudno powiedzieć
- rządu	21	21	19	3	2	25	10
- Sejmu, Senatu	20	21	20	2	2	23	11
- administracji państwowej	12	19	27	7	1	22	11
- Sądu Najwyższego	16	18	23	5	2	23	13
- kierownictw partii politycznych	23	16	16	2	5	25	13
- samorządów lokalnych	14	19	27	4	1	23	12
- rad nadzorczych przedsiębiorstw państwowych	17	17	21	3	2	26	13
- zarządów banków państwowych	12	20	23	7	1	25	13

PRAWNE GWARANCJE RÓWNOŚCI PŁCI

Potrzebę uchwalenia odrębnej ustawy gwarantującej kobietom i mężczyznom równe prawa w życiu rodzinnym i zawodowym dostrzega co czwarty respondent. Większość ankietowanych sprzeciwia się natomiast temu rozwiązaniu, uznając za wystarczający dla ochrony praw kobiet konstytucyjny zapis o równości płci. Przeciwna takiej ustawie jest również ponad połowa osób (54%), które dostrzegają potrzebę podjęcia działań na rzecz zwiększenia udziału kobiet w życiu publicznym. Najwyraźniej preferują one inne formy oddziaływania, np. przez akcje edukacyjne.

Mimo że kobiety nieco częściej niż mężczyźni wyrażają zainteresowanie wprowadzeniem takiej ustawy, jednak ponad połowa z nich uważa ją za zbędną, powołując się na konstytucyjną gwarancję równości płci. Przeciwni nowym regulacjom prawnym w zakresie ochrony praw kobiet są najczęściej mieszkańcy największych miast, badani z wykształceniem wyższym, kadra kierownicza, inteligencja, prywatni przedsiębiorcy, ale także robotnicy

niewykwalifikowani. Może na to wpływać co najmniej kilka czynników, różnych dla poszczególnych grup. Osoby z wykształceniem wyższym, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz mieszkańcy dużych miast zapewne rzadziej niż inni spotykają się z przejawami dyskryminacji kobiet. Dla prywatnych przedsiębiorców wejście w życie ustawy miałyby wymierne konsekwencje, gdyż zobowiązywałoby ich do prowadzenia polityki kadrowej w większym stopniu uwzględniającej interesy kobiet. Natomiast w przypadku robotników niewykwalifikowanych niechęć do tego rodzaju rozwiązań legislacyjnych może w większym stopniu wynikać z braku akceptacji idei równości płci w wymienionych dziedzinach życia społecznego, czyli ma podłoże kulturowe. Tak więc, jeśli interpretacja ta jest słuszna (przemawia za nią zróżnicowanie opinii o potrzebie podjęcia działań na rzecz zwiększenia udziału kobiet w życiu publicznym), używając terminologii Roberta Mertona można powiedzieć, że robotnicy niewykwalifikowani częściej kwestionują kulturowe cele i wartości (zasadę równości), natomiast osoby lepiej wykształcone częściej nie aprobują środków służących do ich osiągnięcia.

Osoby, które opowiedziały się za wprowadzeniem ustawowego zakazu dyskryminacji ze względu na płeć, zapytaliśmy, co ich zdaniem powinna ona zawierać. Za najistotniejsze uznano regulacje zapobiegające dyskryminacji kobiet na rynku pracy (zagwarantowanie równych szans przy ubieganiu się o pracę i jednakowego wynagrodzenia za taką samą pracę) oraz zapewniające ochronę przed molestowaniem seksualnym w miejscu pracy i przed przemocą w rodzinie. Projekty tego rodzaju zapisów zyskały niemal powszechną akceptację respondentów popierających ustawę. Znaczna większość osób z tej grupy (82%) chciałaby również prawnych gwarancji większego dostępu kobiet do stanowisk publicznych, a dwie trzecie popiera ideę zwolnień podatkowych lub subwencji finansowych dla przedsiębiorstw podejmujących działalność na rzecz wyrównania szans obu płci. Większość zwolenników ustawy odrzuciła natomiast propozycję zrównania wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn.

**ODPOWIEDZI OSÓB, KTÓRE OPOWIADAJĄ SIĘ ZA ODREBNĄ USTAWĄ, GWARANTUJĄCĄ
Kobietom i mężczyznom równe prawa (N=273)**

Tabela 3

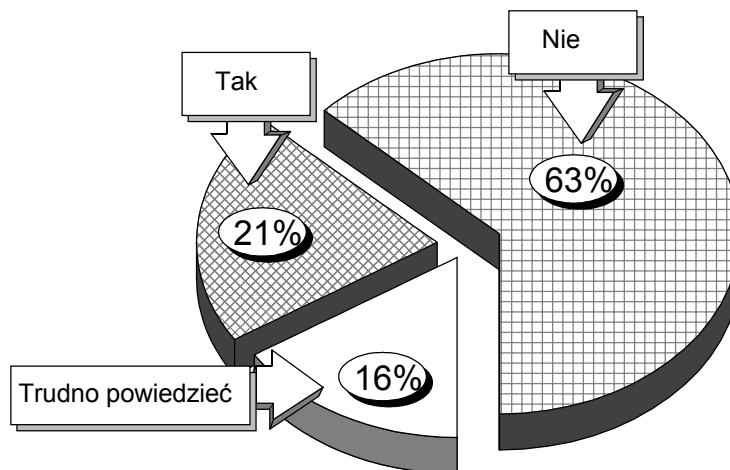
w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, ta ustawa powinna zawierać:	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Zdecydowanie nie i raczej nie	Trudno powiedzieć
- zapis gwarantujący kobietom większy niż obecnie dostęp do stanowisk publicznych	46	36	12	7
- zapis o równych szansach kobiet i mężczyzn przy przyjmowaniu do pracy	62	32	4	3
- zapis o jednakowym wynagrodzeniu za taką samą pracę	70	23	4	3
- zapis o zrównaniu wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn	14	19	60	7
- zapis o ulgach podatkowych lub dofinansowaniu dla przedsiębiorstw, podejmujących działania na rzecz wyrównania szans kobiet i mężczyzn	32	34	20	14
- zapis o ochronie przed molestowaniem seksualnym w pracy	68	22	6	4
- zapis o ochronie przed przemocą w rodzinie	73	21	3	3

**STOSUNEK DO ZASADY PARYTETU
W DOSTĘPIE DO STANOWISK I FUNKCJI PUBLICZNYCH**

Jednym z najistotniejszych, a zarazem najbardziej kontrowersyjnych zapisów projektowanej ustawy jest wprowadzenie tzw. parytetu w obsadzie stanowisk i funkcji publicznych, czyli zagwarantowanie każdej z płci, a więc praktycznie kobietom, określonego minimalnego udziału w rządzie i kierowniczych gremiach instytucji publicznych. Zdaniem autorów projektu, pozwoli to na wyrównanie szans kobiet i mężczyzn w dostępie do tego rodzaju funkcji. Propozycja określania kwotowego udziału kobiet w kierowniczych organach instytucji publicznych zyskała akceptację jednej piątej respondentów. Większość badanych sprzeciwia się prawnym regulacjom w tym zakresie.

RYS. 5. CZY UWAŻA PAN(I) ZA SŁUSZNE, ABY PRAWO OKREŚLAŁO, JAKI PROCENT MINIMUM MIEJSC W RZĄDZIE, ADMINISTRACJI PAŃSTWOWEJ I KIEROWNICTWIE WAŻNYCH INSTYTUCJI PUBLICZNYCH POWINNY ZAJMOWAĆ KOBIETY?

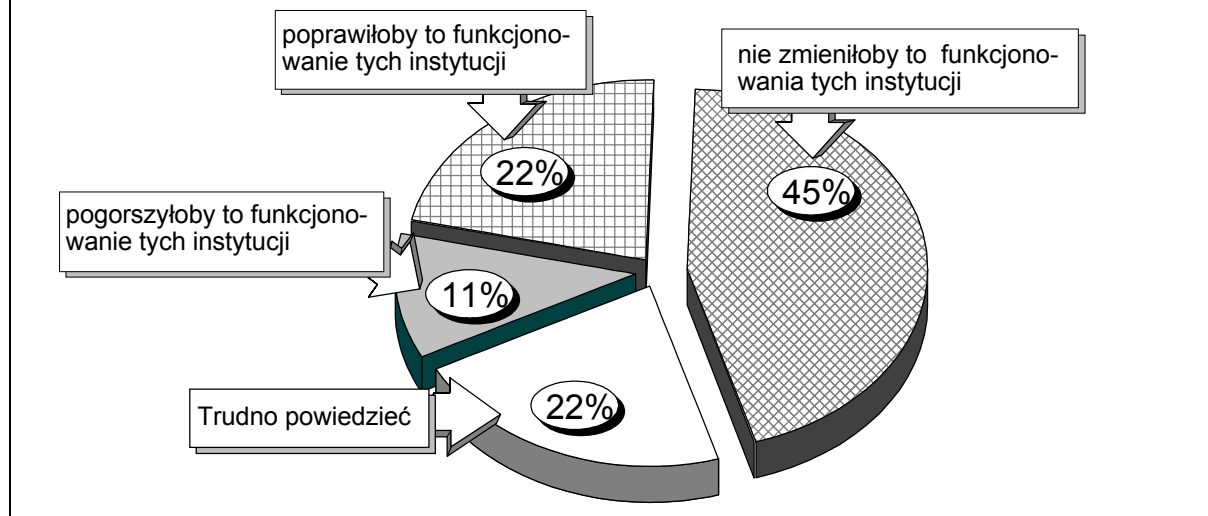

Za wprowadzeniem „kwot” relatywnie najczęściej opowiadają się mieszkańcy małych miast, gospodynie domowe i renciści, a więc ci, którzy w swoim środowisku prawdopodobnie częściej niż inni stykają się z przejawami dyskryminacji kobiet. Najbardziej rozwiązani to aprobują rolnicy, pracownicy umysłowi niższego szczebla, uczniowie i studenci.

Przeciwnicy wprowadzenia „kwot” wskazują, że rozwiązanie to stawia przynależność do „słusznej” płci ponad umiejętności i kompetencje. Argumentują zarazem, iż dla osób o wysokich kwalifikacjach, niezależnie od płci, droga do stanowisk publicznych jest otwarta i wskazują na kobiety pełniące obecnie lub w przeszłości najwyższe funkcje w państwie. Tego rodzaju regulacje prawne stanowią ponadto, ich zdaniem, przejaw dyskryminacji mężczyzn i faworyzowania kobiet w życiu publicznym. Argumenty krytyków zasady kwotowości nie znajdują jednak dużego oddźwięku w społeczeństwie.

Mimo iż Polacy w większości sprzeciwiają się ustawowemu zagwarantowaniu kobietom określonego procentowego udziału w różnego typu gremiach i kierowniczych organach instytucji publicznych, jednak tylko niewielki odsetek ankietowanych uważa, że wpłynęłoby to na pogorszenie funkcjonowania tych instytucji. Przeważa opinia, że w ich działalności nic by się nie zmieniło, a część osób (22%) skłonna jest sądzić, iż wpłynęłoby to na poprawę pracy tych instytucji.

RYS. 6. JEŚLI PRAWO GWARANTOWAŁOBY Kobietom OKREŚLONY PROCENT MIEJSC W RZĄDZIE I WAŻNYCH INSTYTUCJACH PAŃSTWOWYCH I PUBLICZNYCH, TO CZY, PANA(I) ZDANIEM:

Opinie o skutkach wprowadzenia zasady kwotowego udziału kobiet w kierownictwach instytucji publicznych różnicuje stosunek do tej koncepcji. Wśród jej zwolenników dominuje przekonanie o pozytywnym wpływie tej zasady na funkcjonowanie instytucji publicznych, natomiast przeciwnicy najczęściej nie spodziewają się zmian w tym zakresie, jednak charakterystyczne, że tylko 16% spośród nich przewiduje pogorszenie.

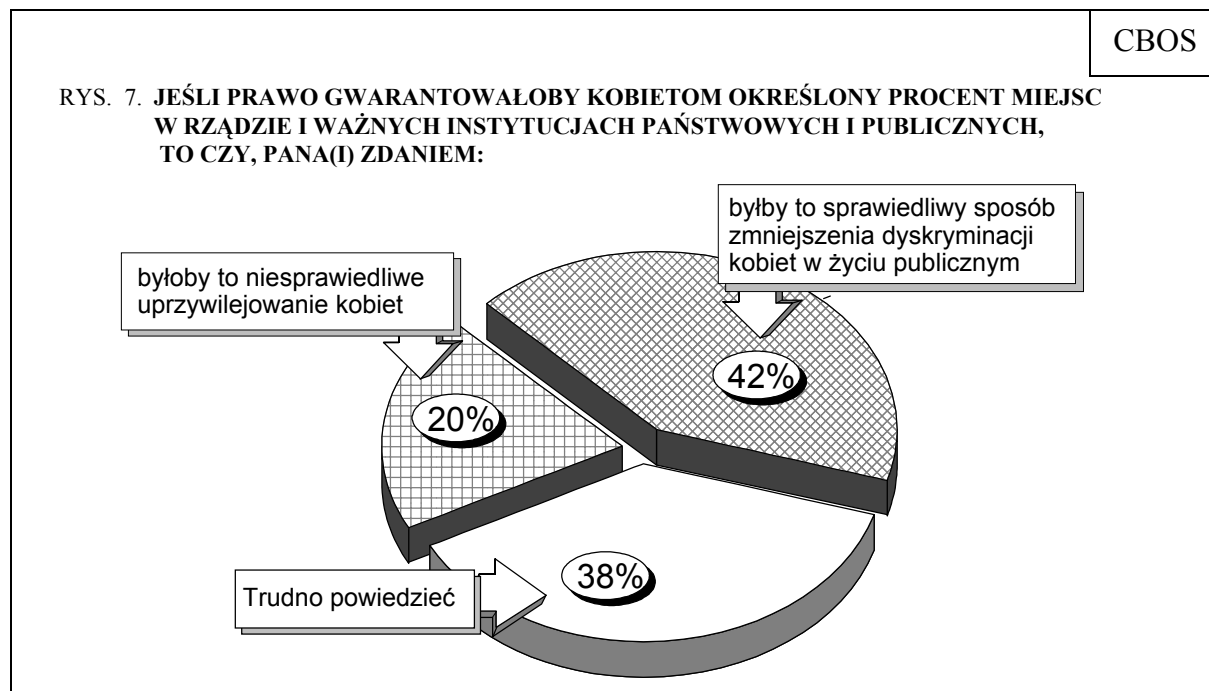
Pesymistyczne prognozy co do praktycznych skutków obowiązywania tej zasady nieco częściej niż inni formułują badani z wykształceniem wyższym, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, osoby najlepiej uposażone oraz respondenci najczęściej uczestniczący w praktykach religijnych. Optymizm w tej kwestii wykazują przede wszystkim kobiety, prywatni przedsiębiorcy, pracownicy umysłowi niższego szczebla, bezrobotni, a także osoby negatywnie oceniające własne warunki materialne.

Tabela 4

w procentach

Czy uważa Pan(i) za słuszne, aby prawo określało, jaki procent minimum miejsc w rządzie, administracji państwowej i kierownictwie ważnych instytucji publicznych zajmowały kobiety?	Jeśli prawo gwarantowałoby kobietom określony procent miejsc w rządzie i ważnych instytucjach państwowych i publicznych, to czy, Pana(i) zdaniem:			
	pogorszyłyby to ich funkcjonowanie	poprawiłoby to ich funkcjonowanie	nie zmieniłyby to ich funkcjonowania	Trudno powiedzieć
Tak	5	49	32	14
Nie	16	16	51	18
Trudno powiedzieć	2	13	35	50

W odpowiedziach ankietowanych przeważa pogląd, że wprowadzenie parytetu przy obsadzie urzędów i funkcji publicznych stanowi sprawiedliwy sposób zmniejszenia dyskryminacji kobiet. O połowę mniej respondentów podziela opinię, że byłoby to niesprawiedliwe uprzywilejowanie kobiet. Zwraca uwagę znaczny odsetek badanych (38%), którzy nie potrafią ustosunkować się do tej kwestii.

O ile ponad trzy czwarte zwolenników zasady parytetu uważa to rozwiązanie za sprawiedliwe, o tyle opinie jej przeciwników są niejednoznaczne. Jednak również wśród nich nieznacznie przeważa przekonanie, że jest to sprawiedliwa metoda zmniejszenia dyskryminacji kobiet.

Tabela 5

w procentach

Czy uważa Pan(i) za słuszne, aby prawo określało, jaki procent minimum miejsc w rządzie, administracji państwowej i kierownictwie ważnych instytucji publicznych zajmowały kobiety?	Jeśli prawo gwarantowałoby kobietom określony procent miejsc w rządzie i ważnych instytucjach państwowych i publicznych, to czy, Pana(i) zdaniem:		
	byłoby to niesprawiedliwe uprzywilejowanie kobiet	byłoby to sprawiedliwy sposób zmniejszenia dyskryminacji kobiet w życiu publicznym	Trudno powiedzieć
Tak	5	78	17
Nie	29	35	37
Trudno powiedzieć	2	25	73

Za niesprawiedliwe uznają to rozwiązanie przede wszystkim osoby z wyższym wykształceniem, kadra kierownicza, inteligencja, prywatni przedsiębiorcy, robotnicy niewykwalifikowani oraz respondenci o prawicowych poglądach politycznych. Przeciwną opinię wyrażają najczęściej kobiety, pracownicy fizyczno-umysłowi, robotnicy wykwalifikowani, gospodynie domowe, częściej także mieszkańcy średniej wielkości miast (od 20 do 500 tys. ludności) oraz ankietowani z wykształceniem średnim.

W myśleniu respondentów ujawnia się więc pewien paradoks - z jednej strony przeciwni są ustawowemu zagwarantowaniu kobietom określonego procentowego udziału w rządzie i kierowniczych gremiach instytucji publicznych, z drugiej zaś sądzą, że wprowadzenie takiego przepisu nie zakłóci funkcjonowania tych instytucji, uznając to zarazem za sprawiedliwy sposób zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć. Brak akceptacji tego typu rozwiązań ma zatem inne przyczyny. Niespójność opinii respondentów wynika być może po części stąd, że nie są oni oswojeni z tą problematyką, nie mają przemyślanych poglądów na ten temat.

Warto na koniec zwrócić uwagę na zróżnicowania opinii o zasadzie parytetu w obsadzie funkcji publicznych w elektoratach poszczególnych partii i ugrupowań politycznych. Przeciwni jej wprowadzeniu są wyborcy wszystkich formacji liczących się na scenie politycznej kraju. Najbardziej krytyczni wobec tej koncepcji są sympatycy Unii Wolności. Przeważa wśród nich stanowisko, że obowiązywanie „kwot” wpłynęłoby na pogorszenie funkcjonowania instytucji publicznych oraz stanowiłoby niesprawiedliwe uprzywilejowanie kobiet. Wyborcy pozostałych ugrupowań nie oczekują zmian w sposobie funkcjonowania tych instytucji, a samą zasadę najczęściej uznają za sprawiedliwą. Konsekwencje ewentualnego wejścia w życie tej zasady najbardziej pozytywnie oceniają wyborcy Unii Pracy. Relatywnie największy odsetek spośród nich spodziewa się poprawy działania instytucji publicznych i ocenia to rozwiązanie jako sprawiedliwy sposób zmniejszania dyskryminacji kobiet.

Podsumowując należy stwierdzić, że jakkolwiek znaczna część respondentów chciałaby zwiększenia udziału kobiet w życiu publicznym, jednak najczęściej sprzeciwiają się wprowadzeniu specjalnego ustawodawstwa chroniącego interesy i prawa kobiet, w tym również parytetu w obsadzie urzędów i funkcji publicznych. Jednocześnie dominuje opinia, że kwotowe określanie udziału kobiet w rządzie i kierowniczych gremiach instytucji publicznych nie wpłynęłoby na sposób funkcjonowania tych instytucji i byłoby sprawiedliwym sposobem wyrównywania szans kobiet w życiu publicznym i zawodowym.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, powinno się podjąć działania zmierzające do zwiększenia udziału kobiet w życiu publicznym czy też nie? 1 - Tak, powinno się podjąć takie działania, ponieważ kobiety mają mniejsze możliwości udziału w życiu publicznym niż mężczyźni; 2 - Nie, nie powinno się podejmować szczególnych działań, choć popieram obecność kobiet w życiu publicznym; 3 - Nie, nie powinno się podejmować szczególnych działań, ponieważ nie popieram zwiększenia udziału kobiet w życiu publicznym

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	33	11	12	1099
Płeć					
Mężczyźni	33	40	14	13	519
Kobiety	54	27	8	11	580
Wiek					
do 24 lat	43	42	6	9	150
25-34	44	40	10	6	194
35-44	45	31	14	10	231
45-54	48	36	9	7	202
55-64	41	28	15	17	133
65 lat i więcej	40	23	11	26	188
Miejsce zamieszkania					
Wieś	35	33	13	18	410
Miasto do 20 tys.	48	37	8	7	123
od 21 do 100 tys.	48	32	8	13	226
101-500 tys.	51	28	14	7	206
501 tys. i więcej mieszk.	49	40	6	5	130
Region					
Północny	48	37	8	7	132
Zachodni	33	42	13	12	121
Środkowo-zachodni	41	36	10	13	164
Środkowy	43	36	8	12	201
Wschodni	41	29	12	18	139
Południowo-wschodni	41	30	16	14	158
Południowo-zachodni	58	24	10	9	184
Wykształcenie					
Podstawowe	36	27	15	23	318
Zasadnicze zawodowe	45	33	10	12	331
Średnie	49	36	9	5	339
Wyższe	48	43	7	2	109
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	49	41	10	0	78
Prac. umysł. niż. szczebla	53	35	10	3	106
Pracownicy fiz. - umysł.	52	31	10	7	67
Robotnicy wykwalifikowani	33	46	10	11	117
Robotnicy niewykwalifik.	33	33	22	12	40
Rolnicy	33	36	11	20	72
Prywatni przedsiębiorcy	37	49	11	3	51
Bierni zawodowo					
Renciści	41	26	8	25	146
Emeryci	42	28	15	15	193
Uczniowie i studenci	51	33	7	9	53
Bezrobotni	50	28	12	10	111
Gospodynie domowe i inni	55	24	7	14	65
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	44	41	11	4	111
Sektor państwowy	50	33	13	4	111
Sektor prywatny	41	42	10	7	242
Spółdzielczość	32	54	4	10	21
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	46	29	12	13	145
151 - 225	44	29	13	15	133
226 - 325	45	32	7	16	245
326 - 425	43	37	11	9	181
Powyżej 426 zł	43	39	12	6	295
Ocena własnych war. mater.					
Złe	45	30	10	16	325
Średnie	43	33	12	12	522
Dobre	45	39	9	7	251
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	40	29	22	10	62
Raz w tygodniu	43	33	11	13	574
Kilka razy w miesiącu	44	34	8	14	128
Kilka razy w roku	49	33	8	10	232
W ogóle nie uczestniczy	43	34	14	9	100
Poglądy polityczne					
Lewica	46	38	9	7	200
Centrum	45	37	9	9	319
Prawica	47	34	15	4	308
Trudno powiedzieć	38	24	11	28	269

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, więcej, tyle samo czy też mniej kobiet niż obecnie powinno zajmować kierownicze, odpowiedzialne stanowiska w **razdzie**?
(%)

	Więcej niż obecnie	Tyle samo	Mniej niż obecnie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	31	11	14	1098
Płeć					
Mężczyźni	31	38	15	16	518
Kobiety	55	24	8	13	580
Wiek					
do 24 lat	48	33	11	9	150
25-34	39	36	8	17	194
35-44	40	32	13	15	230
45-54	48	29	13	11	202
55-64	47	27	13	13	134
65 lat i więcej	44	27	9	20	188
Miejsce zamieszkania					
Wieś	35	34	12	18	411
Miasto do 20 tys.	43	39	8	10	123
od 21 do 100 tys.	48	25	13	14	226
101-500 tys.	45	26	13	15	204
501 tys. i więcej mieszk.	61	28	3	8	130
Region					
Północny	50	21	12	18	132
Zachodni	36	40	5	20	122
Środkowo-zachodni	41	38	8	13	164
Środkowy	49	27	13	10	201
Wschodni	41	33	10	16	137
Południowo-wschodni	39	35	11	15	158
Południowo-zachodni	48	23	16	13	184
Wykształcenie					
Podstawowe	38	32	13	17	319
Zasadnicze zawodowe	39	35	11	15	331
Średnie	48	28	11	12	339
Wyższe	61	22	5	12	108
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	57	25	8	10	77
Prac. umysł. niż. szczebla	53	28	9	10	106
Pracownicy fiz.- umysł.	39	33	13	22	67
Robotnicy wykwalifikowani	36	35	13	17	117
Robotnicy niewykwalifik.	42	31	22	5	40
Rolnicy	30	37	21	12	72
Prywatni przedsiębiorcy	39	40	9	12	51
Bierni zawodowo					
Renciści	36	34	11	18	147
Emeryci	48	26	10	16	193
Uczniowie i studenci	54	29	7	10	53
Bezrobotni	44	30	11	15	111
Gospodynie domowe i inni	53	23	9	15	65
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	42	35	11	13	110
Sektor państwowy	48	26	13	13	111
Sektor prywatny	44	34	9	13	242
Spółdzielczość	39	27	17	17	21
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	41	32	12	15	145
151 - 225	36	35	12	17	133
226 - 325	45	34	8	13	245
326 - 425	48	28	11	13	181
Powyżej 426 zł	49	28	13	10	295
Ocena własnych war. mater.					
Złe	45	26	11	17	326
Średnie	42	33	12	13	522
Dobre	45	31	9	15	250
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	42	35	15	8	62
Raz w tygodniu	42	30	11	16	572
Kilka razy w miesiącu	43	31	8	18	128
Kilka razy w roku	49	31	8	11	233
W ogóle nie uczestniczy	43	29	17	11	100
Poglądy polityczne					
Lewica	51	30	10	9	201
Centrum	46	32	9	12	319
Prawica	45	31	14	10	306
Trudno powiedzieć	35	28	11	25	269

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, więcej, tyle samo czy też mniej kobiet niż obecnie powinno zajmować kierownicze, odpowiedzialne stanowiska w partiach politycznych? (%)

	Wiecej niż obecnie	Tyle samo	Mniej niż obecnie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	32	32	18	18	1097
Płeć					
Mężczyźni	21	36	24	19	518
Kobiety	43	28	13	16	579
Wiek					
do 24 lat	40	30	20	9	150
25-34	25	38	19	17	194
35-44	29	36	17	18	230
45-54	38	28	20	14	202
55-64	31	29	19	21	134
65 lat i więcej	33	26	15	26	187
Miejsce zamieszkania					
Wieś	25	33	20	22	410
Miasto do 20 tys.	32	38	17	12	123
od 21 do 100 tys.	33	31	20	15	226
101-500 tys.	34	27	19	20	204
501 tys. i więcej mieszk.	51	32	8	10	130
Region					
Północny	45	18	16	21	132
Zachodni	26	33	15	25	122
Środkowo-zachodni	28	39	16	17	164
Środkowy	42	28	18	12	201
Wschodni	28	39	12	21	137
Południowo-wschodni	23	39	24	15	158
Południowo-zachodni	33	26	24	16	183
Wykształcenie					
Podstawowe	26	31	20	23	318
Zasadnicze zawodowe	30	33	22	16	331
Średnie	38	31	17	14	339
Wyższe	42	32	7	19	108
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	40	28	13	18	77
Prac. umysł. niż. szczebla	42	33	15	10	106
Pracownicy fiz. - umysł.	30	28	21	21	67
Robotnicy wykwalifikowani	25	36	25	14	117
Robotnicy niewykwalifik.	25	31	33	11	40
Rolnicy	20	32	26	22	72
Prywatni przedsiębiorcy	22	51	14	13	51
Bierni zawodowo					
Renciści	32	32	12	23	147
Emeryci	32	27	17	23	192
Uczniowie i studenci	42	32	14	12	53
Bezrobotni	34	32	21	13	111
Gospodynie domowe i inni	40	28	15	18	65
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	34	34	18	14	110
Sektor państwowy	29	34	21	16	111
Sektor prywatny	34	33	19	13	242
Spółdzielczość	31	23	34	12	21
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	26	37	18	18	145
151 - 225	24	39	20	16	133
226 - 325	35	32	14	19	245
326 - 425	35	31	17	18	180
Powyżej 426 zł	36	30	20	15	295
Ocena własnych war. mater.					
Złe	34	30	16	20	325
Średnie	30	34	20	16	522
Dobre	35	29	18	18	250
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	33	32	26	9	61
Raz w tygodniu	29	33	19	19	572
Kilka razy w miesiącu	38	32	12	18	128
Kilka razy w roku	39	28	15	17	233
W ogóle nie uczestniczy	31	34	22	13	100
Poglądy polityczne					
Lewica	44	27	17	13	201
Centrum	32	36	16	16	319
Prawica	31	35	23	11	306
Trudno powiedzieć	27	26	17	30	268

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, w Polsce potrzebna jest odrębna ustawa gwarantująca kobietom i mężczyznom takie same prawa oraz równe traktowanie w życiu publicznym, rodzinnym i w pracy, czy też wystarczy zapis o równości płci w konstytucji? 1 - Tak, jest potrzebna nowa ustawa - zapis o równości płci w konstytucji jest niewystarczający dla ochrony praw kobiet; 2 - Nie, nie jest potrzebna, wystarczy zapis o równości płci w konstytucji (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	62	13	1099
Płeć				
Mężczyźni	20	69	12	520
Kobiety	30	56	14	579
Wiek				
do 24 lat	26	67	7	150
25-34	25	64	11	193
35-44	23	66	11	231
45-54	28	63	10	202
55-64	22	67	11	134
65 lat i więcej	26	46	28	188
Miejsce zamieszkania				
Wieś	20	60	19	411
Miasto do 20 tys.	32	58	10	123
od 21 do 100 tys.	28	62	10	226
101-500 tys.	32	60	9	205
501 tys. i więcej mieszk.	19	74	6	130
Region				
Północny	27	60	13	131
Zachodni	22	68	10	122
Środkowo-zachodni	26	65	9	164
Środkowy	23	62	14	201
Wschodni	25	57	18	139
Południowo-wschodni	20	67	13	158
Południowo-zachodni	31	56	13	184
Wykształcenie				
Podstawowe	23	47	25	319
Zasadnicze zawodowe	21	68	11	330
Średnie	28	65	7	339
Wyższe	19	77	4	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	18	78	4	78
Prac. umysł. niż. szczebla	30	65	5	106
Pracownicy fiz.- umysł.	28	62	9	67
Robotnicy wykwalifikowani	28	58	14	117
Robotnicy niewykwalifik.	12	76	12	40
Rolnicy	23	62	15	72
Prywatni przedsiębiorcy	16	83	1	51
Bierni zawodowo				
Renciści	28	45	27	147
Emeryci	23	61	15	193
Uczniowie i studenci	30	65	5	53
Bezrobotni	27	63	10	110
Gospodynie domowe i inni	24	56	20	65
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	25	66	9	111
Sektor państwowy	16	72	12	111
Sektor prywatny	27	66	7	242
Spółdzielczość	19	79	2	21
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	15	70	15	145
151 - 225	30	50	20	133
226 - 325	32	49	19	245
326 - 425	25	66	10	181
Powyżej 426 zł	24	71	5	295
Ocena własnych war. mater.				
Złe	26	58	16	326
Średnie	26	62	12	522
Dobre	23	67	11	250
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	21	67	12	62
Raz w tygodniu	23	61	16	573
Kilka razy w miesiącu	21	70	9	128
Kilka razy w roku	30	60	9	233
W ogóle nie uczestniczy	33	57	10	100
Poglądy polityczne				
Lewica	25	65	11	201
Centrum	29	63	9	319
Prawica	25	70	5	308
Trudno powiedzieć	21	50	28	269

Tabela 5. Czy uważa Pan(i) za słuszne, aby prawo określało, jaki procent minimum miejsc w rządzie, administracji państwowej i kierownictwie ważnych instytucji publicznych powinny zajmować kobiety?

(%)

	Zdecydo- wanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydo- wanie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	5	16	34	29	16	1098
Płeć						
Mężczyźni	4	13	34	34	14	520
Kobiety	6	19	34	25	17	578
Wiek						
do 24 lat	2	15	44	30	9	150
25-34	6	11	39	33	11	193
35-44	4	15	40	29	11	231
45-54	7	18	26	34	14	202
55-64	6	18	29	33	14	134
65 lat i więcej	4	18	28	17	33	187
Miejsce zamieszkania						
Wieś	3	13	39	24	20	411
Miasto do 20 tys.	9	22	24	30	15	123
od 21 do 100 tys.	5	17	33	28	17	226
101-500 tys.	6	15	31	38	10	205
501 tys. i więcej mieszk.	6	17	35	33	9	129
Region						
Północny	6	17	38	30	10	131
Zachodni	5	11	37	33	13	122
Środkowozachodni	5	19	30	33	12	164
Środkowy	5	18	32	31	14	200
Wschodni	4	13	28	30	25	139
Południowo-wschodni	3	12	49	19	17	158
Południowo-zachodni	6	19	28	29	17	184
Wykształcenie						
Podstawowe	5	19	29	18	29	318
Zasadnicze zawodowe	5	16	40	28	12	330
Średnie	5	15	39	32	10	339
Wyższe	5	12	20	58	4	109
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	7	14	19	58	3	78
Prac. umysł. niż. szczebla	5	10	41	43	1	106
Pracownicy fiz. - umysł.	4	11	47	22	16	67
Robotnicy wykwalifikowani	7	16	40	23	15	117
Robotnicy niewykwalifik.	4	17	29	39	12	70
Rolnicy	2	9	37	35	17	42
Prywatni przedsiębiorcy	9	13	29	42	7	51
Bierni zawodowo						
Renciści	7	19	32	17	25	147
Emeryci	3	17	30	24	26	192
Uczniowie i studenci	4	12	47	24	13	53
Bezrobotni	5	20	31	31	13	110
Gospodynie domowe i inni	5	27	39	14	16	65
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	6	15	27	47	5	111
Sektor państwowy	5	13	44	29	10	111
Sektor prywatny	5	14	36	35	11	242
Spółdzielczość	9	23	28	30	10	21
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 150 zł	4	17	44	20	15	145
151 - 225	6	16	40	19	19	133
226 - 325	8	15	33	23	21	244
326 - 425	4	16	33	34	14	181
Powyżej 426 zł	5	17	29	40	9	295
Ocena własnych war. mater.						
Złe	5	18	34	25	17	326
Średnie	5	15	37	27	16	522
Dobre	4	14	29	40	13	249
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	1	16	29	33	21	62
Raz w tygodniu	6	16	36	27	17	572
Kilka razy w miesiącu	2	17	33	33	14	128
Kilka razy w roku	4	17	36	32	12	233
W ogóle nie uczestniczy	10	15	28	31	15	100
Poglądy polityczne						
Lewica	6	14	38	35	7	201
Centrum	5	20	37	25	14	319
Prawica	6	16	29	39	11	307
Trudno powiedzieć	3	13	34	19	30	269

Tabela 6. Jeśli prawo gwarantowałoby kobietom określony procent miejsc w rządzie, i ważnych instytucjach państwowych i publicznych, to czy, Pana(i) zdaniem:
1 - pogorszyłoby to funkcjonowanie tych instytucji; 2 - poprawiłoby to funkcjonowanie tych instytucji; 3 - Nie zmieniłoby to funkcjonowania tych instytucji

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	22	45	22	1094
Płeć					
Mężczyźni	16	15	48	21	516
Kobiety	6	29	42	23	578
Wiek					
do 24 lat	11	21	48	20	148
25-34	12	15	54	18	193
35-44	12	25	46	16	231
45-54	10	26	45	19	202
55-64	12	23	38	27	133
65 lat i więcej	9	23	34	35	188
Miejsce zamieszkania					
Wieś	9	19	41	30	410
Miasto do 20 tys.	10	23	54	13	123
od 21 do 100 tys.	13	23	47	18	226
101-500 tys.	11	29	45	15	202
501 tys. i więcej mieszk.	13	21	44	22	130
Region					
Północny	10	21	46	23	129
Zachodni	8	22	56	14	121
Środkowo-zachodni	10	20	49	22	164
Środkowy	13	22	41	24	201
Wschodni	12	20	43	26	139
Południowo-wschodni	9	25	44	21	158
Południowo-zachodni	13	27	37	23	184
Wykształcenie					
Podstawowe	9	20	34	36	318
Zasadnicze zawodowe	8	23	52	17	330
Średnie	12	25	47	16	336
Wyższe	22	19	47	12	109
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	17	21	52	10	78
Prac. umysł. niż. szczebla	14	27	47	12	106
Pracownicy fiz. - umysł.	14	12	57	17	66
Robotnicy fiz. - umysł.	14	22	48	17	117
Robotnicy wykwalifikowani	8	29	46	17	40
Robotnicy niewykwalifik.	5	11	44	40	72
Rolnicy	13	33	43	10	51
Prywatni przedsiębiorcy					
Bierni zawodowo					
Renciści	10	18	45	28	146
Emeryci	11	24	36	29	193
Uczniowie i studenci	10	21	44	25	53
Bezrobotni	7	27	44	22	107
Gospodynie domowe i inni	9	26	42	23	65
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	14	22	55	10	111
Sektor państwowy	9	28	47	16	111
Sektor prywatny	16	21	46	17	242
Spółdzielczość	4	31	54	11	21
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	10	25	38	27	145
151 - 225	5	24	46	24	133
226 - 325	9	26	43	22	242
326 - 425	12	21	49	18	181
Powyżej 426 zł	18	23	43	16	294
Ocena własnych war. mater.					
Złe	9	29	37	26	325
Średnie	11	21	47	21	522
Dobre	14	17	51	18	247
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	22	19	32	27	62
Raz w tygodniu	8	24	43	24	572
Kilka razy w miesiącu	12	25	47	16	125
Kilka razy w roku	11	17	54	19	232
W ogóle nie uczestniczy	18	23	39	20	100
Poglądy polityczne					
Lewica	10	25	51	13	200
Centrum	10	23	50	17	319
Prawica	17	24	43	16	305
Trudno powiedzieć	6	19	35	41	269

Tabela 7. Jeśli prawo gwarantowałyby kobietom określony procent miejsc w rządzie i ważnych instytucjach państwowych i publicznych, to czy, Pana(i) zdaniem: 1 - byłoby to niesprawiedliwe uprzywilejowanie kobiet 2 - byłoby to sprawiedliwy sposób zmniejszenia dyskryminacji kobiet w życiu publicznym

			(%)	
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	42	38	1093
Płeć				
Mężczyźni	26	33	41	515
Kobiety	14	51	35	578
Wiek				
do 24 lat	18	47	35	148
25-34	23	42	35	193
35-44	24	43	34	231
45-54	21	43	37	201
55-64	21	37	42	133
65 lat i więcej	11	42	47	188
Miejsce zamieszkania				
Wieś	18	34	49	409
Miasto do 20 tys.	24	48	29	123
od 21 do 100 tys.	18	48	34	226
101-500 tys.	22	49	28	202
501 tys. i więcej mieszk.	22	43	35	130
Region				
Północny	25	43	32	129
Zachodni	21	36	43	121
Środkowozachodni	22	41	37	164
Środkowy	18	42	40	201
Wschodni	21	39	40	139
Południowo-wschodni	15	44	40	158
Południowo-zachodni	18	48	34	183
Wykształcenie				
Podstawowe	17	37	46	318
Zasadnicze zawodowe	19	45	36	330
Średnie	19	48	33	336
Wyższe	34	32	34	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	34	32	34	78
Prac. umysł. niż. szczebla	22	43	35	106
Pracownicy fiz. - umysł.	8	59	32	66
Robotnicy wykwalifikowani	13	52	35	117
Robotnicy niewykwalifik.	34	29	37	40
Rolnicy	20	26	54	71
Prywatni przedsiębiorcy	37	37	26	51
Bierni zawodowo				
Renciści	15	44	40	146
Emeryci	17	38	45	193
Uczniowie i studenci	25	45	30	53
Bezrobotni	21	41	39	107
Gospodynie domowe i inni	12	58	31	65
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	23	46	31	111
Sektor państwowy	19	41	40	111
Sektor prywatny	25	42	33	242
Spółdzielczość	21	59	20	21
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	16	42	42	145
151 - 225	17	38	45	133
226 - 325	14	50	35	242
326 - 425	21	47	32	181
Powyżej 426 zł	27	37	36	294
Ocena własnych war. mater.				
Złe	16	45	38	325
Średnie	20	43	37	522
Dobre	24	36	39	246
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	26	35	39	62
Raz w tygodniu	17	41	42	572
Kilka razy w miesiącu	20	44	36	124
Kilka razy w roku	21	46	33	232
W ogóle nie uczestniczy	28	42	30	100
Poglądy polityczne				
Lewica	22	46	32	200
Centrum	17	46	37	319
Prawica	31	43	26	305
Trudno powiedzieć	8	35	56	269